Indhold

1	Indledning	1
	1.1 Problemformulering og undersøgelsesspørgsmål	1
	1.2 Disposition	2
2	Teori	3
	2.1 Bourdieu	4
	2.2 Arbejdsløshed	5
	2.3 Mobilitet	17
	2.4 Opsamling	18
3	Меторе	19
	3.1 Arbejdsløshed	20
4	Analyse	33
5	Diskussion	34
6	Konklusion	35
7	Bibliografi	36
	Hovedbibliografi	36
	Online kilder	37
	Danmarks Statistiks Manualer	38

1 Indledning

1.1 Problemformulering og undersøgelsesspørgsmål

Vores problemformulering er:

Hvordan hænger arbejdsløshed sammen med sociale mobilitetsmønstre, og kan vi derigennem se tendenser til differentiering af grupper af arbejdsløse ud fra dette mønster?

Dette overordnede spørgsmål besvarer vi med følgende underspørgsmål:

- 1. Hvilken betydning har (forskellige definitioner af) arbejdsløshed for beskæftigelsesmobiliteten på arbejdsmarkedet?
- 2. Kan man se sandsynlige strategier afspejlet i mobilitetsmønstrene, som arbejdsløse benytter sig af for at komme tilbage i beskæftigelse?
- 3. Finder vi gennem disse mobilitetsmønstre relativt afgrænsede grupper, der har en række vilkår tilfælles?

1.2 Disposition

1.	Indledning	
2.	Teori	1 s.
2.1	- Bourdieu	5 s.
2.2	- Arbejdsløshed	10 s.
2.3	- Mobilitet	7 s.
2.4	- Opsamling	2 s.
3.	Metode	
3.1	- Arbejdsløshed	
3.2	- Netværksanalyse	
3.3	- Disco	
3.4	- Opsamling	
4.	Analyse	
4.1	- Hovedkonklusion	
4.2	- Nøgletal - baggrundsoplysninger	
4.3	- Nøgletal og cases - arbejdsløse	
4.4	- Intern mobilitet	
4.5	- Løn	
4.6	- Opdeling i grupper	
5.	Diskussion	
6.	Konklusion	

2 Teori

2.	Teori	0/1 s.
2.1	Bourdieu	0/½ s.
	- På kanten af arbejdsmarkedet	0/2 s.
	- Strukturel konstruktivisme	0/2 s.
	- Opsummering	$0/\frac{1}{2}$ s.
2.2	Arbejdsløshed	½/½ s.
	- Arbejdsløshed som problemstilling	3/3 s.
	- Økonomiske forståelser af arbejdsløshedsproblemet	6/3 s.
	- Sociologiske forståelser af arbejdsløshedsproblemet	0/3 s.
	- Opsummering	$0/\frac{1}{2}$ s.
2.3	Mobilitet	0/½ s.
	- Mobilitet som problemstilling	0/2 s.
	- Beskæftigelsesmobilitet	0/2 s.
	- Arbejdsmarkedssegmenter	0/2 s.
	- Opsummering	0/½ s.
2.4	Opsamling	0/1 s.
	- Hypoteser og operationalisering	0/1 s.
	I alt	9½/24 s.

- 2.1 Bourdieu
- 2.1.1 På kanten af arbejdsmarkedet
- 2.1.2 Strukturel konstruktivisme
- 2.1.3 Opsummering

2.2 Arbejdsløshed

Dette teoretiske afsnit om arbejdsløshed indleder med at beskrive arbejdsløshed som problemstilling. Efterfølgende beskrives økonomiske forståelser af arbejdsløshedsproblemet. Bagefter følger en beskrivelse af sociologiske forståelser af arbejdsløshedsproblemet. Til sidst foreligger en opsummering.

2.2.1 Arbejdsløshed som problemstilling

C. Wright Mills konstaterer: "No problem can be adequately formulated unless the values involved and the apparent threat to them are stated." (Mills 1959, s. 129). Derfor vil vil indlede dette teoretiske afsnit om arbejdsløshed med kort at kontekstualisere arbejdsløshed som et socialt problem med fokus på hvilke værdier, som er involverede og truslerne herimod. (2.2.1.1) Først vil vi beskrive en kort historik af arbejdsløshed som et socialt problem. (2.2.1.2) Derefter vil vi beskrive dagens syn på arbejdsløshed herunder beskrive de dominerende diskurser forbundet med arbejde og arbejdsløshed.

2.2.1.1 Kort historik over arbejdsløshed i et dansk perspektiv

Arbejdsløshed anskues i dag som et socialt problem. Som begreb kom arbejdsløshed dog først til verden i løbet af det 19. århundrede. I dette århundrede blev arbejdsløshed ligeledes også et adskilt fænomen fra fattigdom (Halvorsen 1999, s. 3). I Danmark blev det op igennem 1800-tallet og omkring århundredeskiftet en dominerende tanke at anskue arbejdsløshed som et socialt anliggende, som delvist var forårsaget af forhold arbejderne ikke havde kontrol over. Dette bliver slået fast i 1907 med den første danske arbejdsløshedsforsikringslov¹, som blev vedtaget med et bredt flertal i Landstinget og Folketinget. Baggrunden herfor var en kommission, som anbefalede, at samfundet måtte træde ind over for arbejdsløshed, fordi kommissionen kunne konstaterer, at arbejdsløshed var et socialt onde, som ramte arbejderne uden, at de var skyld heri (Pedersen 2007, s. 69). Med indførelsen af arbejdsløshedsforsikringen får den danske velfærdsstat som rolle at administrere arbejdsløshed som et socialt problem. Det var dog først i 1970, at staten overtog den marginale risiko og arbejdsløshedsforsikringen gik fra at være en privat forsikringsordning til at være en statsfinansieret velfærdsordning (ibid., s. 83). Fra 1907 til 1970 blev de arbejdsløses vilkår løbende styrket, men beskæftigelseskrisen fra 1970'erne og frem til midten af 1990'erne medfører en mere aktiv arbejdsmarkedspolitik end tidligere, der blandt andet indebar løbende besparelser. Eksempelvis indføres efterlønsordningen i 1977 under Anker Jørgensens socialdemokratiske regering (ibid., s. 86), dagpengesatsen fastfryses fra 1982 til 1986 under Poul Schlüters firkløverregering (ibid., s. 88), vægten på ret, pligt og individuel behovsorientering øges i 1993 under Poul Nyrup Rasmussens

¹Hermed blev arbejdsløshedskasserne, staten og kommunerne de centrale aktører i danske arbejdsløshedsforsikringssystem. Dette kendetegner den såkaldte Gent-model, hvor staten anerkender og yder tilskud til arbejdsløshedskasser organiseret af forsikringstagere (i praksis fagbevægelsen), og at det for det enkelte individ er frivilligt om denne vil forsikre sig mod arbejdsløshed (Jensen 2007).

socialdemokratisk ledede regering (Pedersen 2007, s. 92), muligheden for tværfaglige a-kasser oprettes for at øge konkurrencen under Anders Fogh Rasmussens VKO-regering (ibid., s. 97) og senest dagpengereformen fra 2010, hvor dagpengeperioden blev halveret fra 4 til 2 år og genoptjeningspligten fordobles fra 26 til 52 uger (Retsinformation.dk 2012).

Ifølge Keane og Owens er udviklingen af velfærdsstaten i Danmark og andre lande bygget på et normativt grundsyn om at alle som udgangspunkt skal forsørge sig selv gennem et arbejde (**Keane og Owens 1986, s. 18**). Lønarbejdet bidrager til at sikre social integration blandt velfærdsstatens medlemmer. Og velfærdsstatens aktive arbejdsmarkedspolitik er med til at opretholde en vis levestandard for dem, som ikke har et arbejde samtidig med at benytte en "gulerod" til at få folk i arbejde gennem økonomiske incitamenter (**Halvorsen 1999, s. 7**).

2.2.1.2 Dagens syn på arbejdsløshed i et dansk perspektiv

Arbejdsløshed regnes ifølge Halvorsen for en af nutidens største udfordringer for velfærdsstaten både nationalt og internationalt (**ibid.**, **s. 8**). Som socialt problem indgår arbejdsløshed i diskurser i forbindelse med arbejdets betydning og i den forbindelse også betydning af *fravær* af arbejde. De diskurser, som er knyttet til arbejdsløshedsfænomenet er både med til at påvirke, hvordan arbejdsløse klassificeres, og hvordan arbejdsløse forstår dem selv og deres situation (**ibid.**, **s. 12**).

Halvorsen skelner mellem tre forskellige diskurser om lønarbejde (ibid., s. 13). Den første diskurs knytter sig til retten til arbejde, hvor lønarbejdet både er lig med selvrealisering og er en forudsætning for, at man kan fungere som en god samfundsborger². Den anden diskurs knytter sig til arbejdspligt, hvor lønarbejde er lig med den grundlæggende værdiskabende aktivitet i samfundet³. Den tredje diskurs knytter sig ligeledes til arbejdspligt, hvor lønarbejdet er lig med et nødvendigt onde, som er nødvendigt for at få samfundet til at fungere og et onde, fordi det enkelte individ er tvunget til at arbejde⁴. Halvorsen skelner mellem tre ækvivalente arbejdsløshedsdiskurser (ibid., s. 13). *Elendighedsdiskursen* handler om, at arbejdsløshed er lig med social død. Utallige historier i medierne knytter sig til denne diskurs med overskrifter som for eksempel: "Knæk. Arbejdsløshed rammer hele familien" (Politiken, 19.04.2013), "Arbejdsløse rammes af stress" (Politiken, 18.07.2010), "Ekspert: Unge arbejdsløse risikerer ar mange år frem" (Berlingske Tidende, 26.11.2010) og "Arbejdsløse frygter aldrig at finde job igen"

²Lars Svendsen skelner inden for den europæiske idéhistorie mellem to grundlæggende forskellige arbejdsopfattelser. Indtil reformationen blev arbejdet anset som en *meningsløs forbandelse*, og efter reformationen blev arbejdet anset som et *meningsfyldt kald* (Svendsen 2010, s. 13). I det moderne samfund beskriver Bauman, at arbejdet bliver æstetisk, fordi den enkelte eksempelvis skal kunne identificere sig med sit arbejde eller at ens arbejde skal være autentisk (Bauman 2006, s. 169-215).

³Efter anden verdenskrig gik velfærdsstaterne ind i en ny historisk fase, hvor regeringerne forsøgte at skaffe fuldtidsjobs til alle voksne igennem en politik som havde til formål for det første at stimulere privat og offentlig vækst (Keane og Owens 1986, s. 17).

⁴Den dominerende opfattelse af arbejdet som et *meningsløs forbandelse* (Svendsen 2010, s. 13) kan stadigvæk siges at være gældende i dag (**henvisning**).

(Politiken, 01.01.2011). Beskæftigelsesdiskursen handler om, at arbejdsløshed er lige med sløseri med ressourcer. Dette fylder også en del i finansnyhederne, som eksempelvis "Arbejdsløse koster kassen" (Ekstra Bladet, 14.11.2008), "Ledighed sender folk i sygesengen" (Jyllands-Posten, 18.03.2013) og "Høj ledighed truer EUs økonomi" (Berlingske, 03.07.2014). Moraldiskursen handler om, at arbejdsløshed skyldes dovenskab og manglende arbejdsmotivation. Denne diskurs har fyldt meget i mediedebatten med overskrifter som "Joachim B. til arbejdsløs: Du er for slap" (Politiken.dk, 19.04.2012), "Dovne Robert på kontanthjælp i 11 år: Hellere kontanthjælp end et lortejob" (Ekstra Bladet, 11.09.2012) og "Vi arbejdsløse bliver opfattet som dumme, dovne og dårlige mødre" (Politiken, 06.11.2014). Alle tre diskurser er fælles om, at arbejdsløshed anskues som et onde. Den danske realpolitik er domineret af de to sidstnævnte diskurser ved, at arbejdsløse mødes med de "økonomiske realiteter" eller "nødvendighedens politik" (henvisning) med den føromtalte dagpengereform fra 2010 samtidig med, at denne reform og kommende reformer bakkes op af udsagn som "Det skal kunne betale sig at arbejde" (Venstre, 2015).

De forskellige videnskabsdiscipliner knytter sig ligeledes til disse diskurser, hvilket vi vil komme ind på i afsnittene om økonomiske og sociologiske forståelser af arbejdsløshed. Overordnet kan man dog sige, at de økonomiske og sociologiske discipliner beskæftiger sig med forskellige forskningsområder (Halvorsen 1999, s. 10-11). Inden for den økonomiske disciplin knytter arbejdsløshedsproblemet sig på makroplan på de gevinsterne ved fuld beskæftigelse kontra spild af ressourcer blandt i form af velfærdsydelser (henvisning), og på et mikroplan på mangel på økonomisk selvstændighed (henvisning). På begge planer beskæftiger økonomer sig med, hvordan arbejdsløse kommer i beskæftigelse (henvisning). Inden for den sociologiske disciplin knytter arbejdsløshedsproblemet sig på makroplan til det økonomiske og idémæssige fundament for velfærdsstatens ideologi (henvisning), og på mikroplan til mangel på selvrespekt (henvisning), anerkendelse (henvisning) og socialt kontakt (henvisning) samt en trussel mod individets individets socialisering (henvisning) (ibid., s. 10-11).

2.2.1.3 Opsummering

I dette afsnit har vi kontekstualiseret arbejdsløshed som problemstilling ved kort at skitsere arbejdsløshed i en historisk og en nutidig kontekst i et dansk perspektiv. Historisk er danske arbejdsløses forhold overordnet løbende blevet styrket i perioden fra den første lov om arbejdsløse i 1907 til 1970'erne. Siden har arbejdsløses forhold i højere grad været til debat og under under pres. Ifølge Halvorsen dominerer diskurserne "arbejdsløshed som social død", "arbejdsløshed som sløseri med ressourcer" og "arbejdsløshed som dovenskab" i større eller mindre grad synet på arbejdsløshed i hverdagen og den offentlige debat samt inden for politik og videnskabelig forskning. Efter at have kontekstualiseret arbejdsløshed som problemstilling, vil vi dykke ned i den videnskabelige forskning på arbejdsløshedsområdet. Inden vi går til den sociologiske disciplin, vil vi begynde med den økonomiske disciplin.

2.2.2 Økonomiske forståelser af arbejdsløshedsproblemet

Fra 1970'erne og fremefter har økonomisk teori haft en betydelig gennemslagskraft i arbejdsløshedsforskning samtidig med at være det ideologiske grundlag for lovændringer på arbejdsløshedsområdet i Danmark (Andersen 2003, s. 19). Den arbejdsmarkedsøkonomiske disciplin er orienteret mod at sikre en effektiv økonomi og et effektivt fungerende arbejdsmarked. Den danske velfærdsstat påvirker den økonomisk adfærd, hvilket også er tilfældet for arbejdsløses handlinger i forhold til at tage eller varetage et arbejde. Den helt centrale økonomiske antagelse om, at individer handler rationelt på baggrund af incitamenter er kommet tydeligt til udtryk ved, at arbejdsløshedsydelser holdes lave for at give arbejdsløse incitamenter til at arbejde (Halvorsen 1999, s. 26). Dette teoretiske afsnit om økonomiske forståelser af arbejdsløshed indeholder en kort introduktion til relevante økonomiske begreber i forhold til arbejdsmarkedet og arbejdsløshed herunder udbud og efterspørgsel og arbejdsløshed på kort og lang sigt. Efterfølgende beskrives centrale arbejdsløshedsteorier, hvilket er trade-off mellem arbejde og fritid, basal jobsøgningsteori, trade-off mellem forsikring og incitament og hysterese. Til sidst følger en kritik af de økonomiske forståelser af arbejdsløshedsproblemet.

De økonomiske modeller kan anskues som den videnskabsteoretiske *covering law-model*, som Carl Hempel udviklede for forståelsen af naturvidenskabelige forklaringer. Her forklares et foreliggende faktum ud fra andre udsagn, herunder minimum en almen lov, som det pågældende faktum derfor er underordnet. Det vil sige, at for at forklare en begivenhed, trækker økonomerne på en eller flere almene lovmæssigheder (Hedström 2005, s. 15). Flere af de økonomiske teorier om arbejdsløshed, som der er blevet beskrevet bygger eksempelvis på antagelser om, at mennesker står over for *trade-offs*, at rationelle mennesker tænker på *marginen*, og at mennesker reagerer på *incitamenter* (Mankiw og Taylor 2011, 4ff). Trade-off'et mellem arbejde og fritid bliver altså en forklaring af valget imellem disse og ikke en forklaring af, hvorfor mennesker i det hele taget står over for trade-offs.

2.2.2.1 Definition på arbejdsløshed

Arbejdsløse defineres typisk som individer uden arbejde suppleret med en række faktorer. De to mest udbredte metoder til at måle arbejdsløshed er ved at måle antal individer på arbejdsløshedsunderstøttelse på et givet tidspunkt i løbet af året og gennem arbejdsmarkedsundersøgelser. Problemet ved den første metode er, at lovændringer kan resultere i ændringer i, hvem som har ret til arbejdsløshedsunderstøttelse (ibid., s. 594). Arbejdsmarkedsundersøgelser foretages på baggrund af *International Labour Organisation*'s (ILO) definition af arbejdsløse, som er antallet af personer som står uden beskæftigelse samtidig med at være til rådighed for arbejdsmarkedet og aktivt arbejdssøgende (ILO 1982). Arbejdsmarkedsundersøgelsen deler samtidig også befolkningen op i beskæftige-

de, arbejdsløse og individer som ikke er en del af arbejdsstyrken (økonomisk inaktive) ⁵ (Mankiw og Taylor 2011, s. 595).

Atkinson mener, at man bør skelne mellem flere arbejdsmarkedstilstande end blot dikotomien: beskæftigelse og arbejdsløs (Atkinson og Micklewright 1991, s. 1681). De fleste arbejdsmarkedsmodeller antager, at arbejdsløshedstilstande både starter og slutter med beskæftigelse, men dette er ikke tilfældet og mange både starter og slutter i uden for arbejdsstyrken. Ingen af de tre kategorier er homogene. Når man skelner mellen arbejdsløs og uden for arbejdsstyrken, kan man på den ene side have dem som er aktivt jobsøgende som ikke modtager eller ikke har ret til arbejdsløshedsydelse, og på den anden side har vier der dem som modtager arbejdsløsesydelser men som ikke er aktivit jobsøgende. Og der er også de såkaldte "modløse arbejdere" som hverken søger eller modtager arbejdsløshedsydelser (ibid., s. 1683).

2.2.2.2 Arbejdsløshed på lang sigt

På arbejdsmarkedet er arbejdskraft, jord og kapital de inputs som anvendes til produktion af varer og ydelser (output). Efterspørgslen på arbejdskraft bygger på antagelserne om, at virksomheder er *konkurrencedygtige* og *profitmaksimerende* (Mankiw og Taylor 2011, s. 383). Når den konkurrencedygtige virksomhed skal ansætte en person, skal der tages højde for antallet af ansattes (input) påvirkning af produktionen af varer (output). Hvis arbejdskraftens marginalprodukt er profitabelt, kan det betale sig for virksomheden at ansætte en ny person (ibid., s. 384). På det konkurrencedygtige arbejdsmarked er løn i perfekt balance mellem udbud og efterspørgsel (equilibrium) samtidig med at være lig med værdien af arbejdskraftens marginalprodukt. Dette ideelle arbejdsmarked ville fuld beskæftigelse, det vil sige intet arbejdsløshed, hvilket aldrig reel finder sted i den virkelige verden (ibid., s. 600).

Derfor skelner økonomiske arbejdsløshedsstudier mellem arbejdsløshed på lang sigt og arbejdsløshed på kort sigt. Arbejdsløshed på lang sigt kaldes også den naturlige arbejdsløshedsrate, som er lig med den mængde arbejdsløshed en økonomi normalt er udsat for. (ibid., s. 592). På lang sigt skyldes arbejdsløshed friktionsledighed, strukturel lighed og sæsonledighed ⁶. *Friktionsledighed* (skifteledighed) opstår ofte i forbindelse med indtræden på arbejdsmarkedet eller ved jobskifte⁷ (Mankiw 2007, s. 163). *Stukturel ledig*-

⁵Endvidere er arbejdsløshedsraten lig med procentdelen af arbejdsstyrken som er arbejdsløse, mens arbejdsmarkedsdeltagelsesraten er lig med procentdelen af den voksne population som er en del af arbejdsstyrken (Mankiw og Taylor 2011, s. 595). This decompositions shows that variations in the unemployment rate come from variations in the employment rate, the size of the working-age population and changes in the participlation rate. The relationship between the unemployment rate and employment is this not a simple one. It is ientirely possible for the unemploument rate to fall without employment rising if for example, the labor forve shrinks (Cahuc og Zylberberg 2004, s. 449)).

⁶I praksis er det vanskeligt at udskille friktions- og sæsonledighed fra strukturledighed, hvilket betyder, at de alle sammen oftest optræder som strukturarbejdsløshed (*Den Store Danske* 2015).

⁷Equilibrium-modellen antager, at alle arbejdere kan passe hvilket som helst jobs, fordi alle arbejdere og alle jobs er identiske. Hvis dette var sandt, og arbejdsmarkedet var i equilibrium, så ville et jobtab ikke medfører arbejdsløshed, fordi en fyret arbejder ville finde et nyt job til markedsløn. Det tager dog tid at finde det rette arbejde, fordi arbejdere har forskellige præferener og færdigheder og jobs kræver forskellige

hed opstår ved manglende faglig eller geografisk fleksibilitet på arbejdsmarkedet. Dette betyder, at lønnens balance mellem udbud og efterspørgsel ikke er i stand til at sikre fuld beskæftigelse⁸ (Mankiw og Taylor 2011, s. 600). Sæsonledighed opstår på grund af sæsonmæssige svingninger i produktionen, hvor en stor del af sæsonarbejdsløsheden forekommer er midlertidig hjemsendelsesledighed, idet den arbejdsløse efter en kortere periode som arbejdsløs kommer tilbage til den samme arbejdsgiver (Den Store Danske 2015).

2.2.2.3 Trade-off mellem arbejde og fritid

Den neoklassiske økonomiske teori antager at for at have et arbejde skal man have valgt at tage et. Individet har begrænset tid, og står derfor over for et trade-off mellem arbejde og fritid⁹. Det betyder, at når en handling vælg frem for andre mulige handlinger er der omkostninger herved. Eksempelvis, hvis hvis man vælger at holde en times fri frem for at arbejde den samme time til en timeløn på 100 kroner, så er omkostningerne herved altså 100 kroner (Mankiw og Taylor 2011, s. 389).

Trade-off'et mellem arbejde og fritid er senere hen blevet mere kompleks. Eksempelvis er den tid man ikke arbejder ikke nødvendigvis blot fritid, fordi denne tid kan bruges på produktion i husholdningen, som jo også er et supplement for ens lønindtægter (Cahuc og Zylberberg 2004, s. 14).

2.2.2.4 Basal jobsøgningsteori

Jobsøgning er den proces, hvor individer finder de rette jobs i forhold til deres præferencer og færdigheder. Jobsøgningen opstår i forbindelse med skifteledighed (Mankiw og Taylor 2011, s. 601). Dette står i modsætning til den neoklassiske økonomiske teoris antagelse om, at individer har *fuldkommen information* om arbejdsmarkedet. Fuldkommen information betyder, at der ikke er brug for tid til at søge arbejde, men da friktionsledighed rent faktisk eksisterer, så beskæftiger jobsøgningsteori sig med konsekvenserne af *ufuldkommen information*. På arbejdsmarkedet medfører den ufuldkomne information, at jobsøgeren undersøger arbejdsmarkedet med hensigt af at finde den højeste løn som betaling for den ydelser som vedkommende kan levere (Cahuc og Zylberberg 2004, s. 108).

Jobsøgningsteorien blev udviklet i 1970'erne af McCall og Mortensen og opstår ud fra den base model (også kaldet den partielle model), som beskriver adfærden hos en person som leder efter arbejde i en situation med ufuldkommen information (ibid., s. 109).

færdigheder (Mankiw 2007, s. 163).

⁸I equilibrium-modellen vil de reelle lønninger tilpasser sig i perfekt balance med udbud og efterspørgsel. Men lønninger er ikke altid fleksible, fordi de reelle lønninger kan være fastsat over markedsniveau. Denne lønstivhed medfører strukturel arbejdsløshed, fordi den udbudte mængde af arbejdskraft er større end den efterspurgte mængde af arbejdskraft. Årsagerne her til er blandt andet minimumslønninger, fagforeningerne og effektivitetslønninger, som har til fælles at skabe lønninger over equilibrium (ibid., s. 165).

⁹Implicit er dette også et trade-off mellem at forbrug goder og forbruge fritid (Cahuc og Zylberberg 2004, s. 5).

Den optimale søgestrategi for en person som leder efter arbejde består i at vælge en *reservationsløn*, hvilket vil sige den laveste løn vedkommende kan accepterer. Valget af reservationsløn kan siges at balancere på den ene side mellem indkoststigning ved at accepterer job i dag og på den anden side lønforbedringen ved at holde og ud blive ved med søge job (I søgeteorien betragtes søgeprocessen som en bestræbelse på at maksimere egennyte - det vil sige fordelene man opnår i form af bedre job på længere sigt må afvejes mod omkostninger i form af indkomsttab og omkostninger ved at indhente informationer om lediges jobs med videre mens søgningen foregår) (Atkinson og Micklewright 1991, s. 1698). Det betyder, at jobsøger afviser alle jobtilbud under dette beløb (McCall 1970, s. 114). Jo højere reservationslønnen er sat til, jo længere vil den gennemsnitlige arbejdsløshedsperiode være (Mortensen 1970, s. 848). Dette betyder, at arbejdsløshedsydelser har en effekt på længden på en arbejdsløshedsperiode¹⁰ (Cahuc og Zylberberg 2004, s. 114).

Halvorsen: Jobsøgningsteorikritik: 1) Problemet med jobsøgningsteori er at arbejdsløse næsten altid modtager et tilbud, så snart tilbudet er modtaget, hvilket betyder at variationer i varighedsperioden opstår primært ud fra variation i sandsynligheden for at modtagere et jobtilbud (Halvorsen 1999, s. 28-29). 2) Et andet problem er ifølge Atkinson at lønarbejde foretrækkes frem for ledighed fordi man derved lever op til sociale forventninger og får selvrespekt - det vil sige ikke-økonomiske aspekter af arbejdsmotivation er af stor betydning for arbejdsmarkedsadfærden. 3) Et tredje problem er, at det er urealistisk at fremstille varigheden af arbejdsløshed som en strategisk tilpasning med sigte på nyttemaksimering, hvor jobsøgning og afgørelse om accept af jobtilbud ses som et resultatet af frivillig valg - øget søgeintensitet koster endvidere penge fo, da for lav ydelser kan bidrage til lav søgeaktivitet - for at søge jobs har man brug for et minimum af økonomiske resultater, så dagpengeydelserne kan således virke som en positiv effekt på søgeaktivetet - noget som giver en anden hypotese. (ibid., s. 29).

2.2.2.5 Trade-off mellem forsikring og incitament

Trade-off'et mellem arbejdsløshedsforsikring og de arbejdsløses incitament for at finde et arbejde bygger på, at aktørerne som administrere arbejdsløshedsforsikringssystemet ikke kontrollere grundigt nok om deres klienter gør en tilstrækkelig indsats for at finde et arbejde. Aktørerne som i Danmark kunne være a-kasserne og jobformidlingen står over for et "moral hazard" problem, som får a-kasserne og jobformidlingen til at lave ordninger som giver de arbejdsløse incitament til at finde et arbejde. Baily (1978) og Flemming (1978) udviklede i slutningen af 1970'erne jobsøgningsteori med "moral hazard". "Moral

¹⁰Udover at være påvirket af arbejdsløshedsydelser er reservationslønnen også påvirket af antal jobtilbud, omkostninger ved udelukkelsen af andre aktiviteter med videre (Cahuc og Zylberberg 2004, s. 112). Den basale model er desuden blevet udvidet på flere punkter blandt andet ved at skelne mellem dem som er berettiget til arbejdsløshedsydelser og dem som ikke er berettiget (for eksempel folk som er nye på arbejdsmarkedet eller som har mistet retten til dagpenge) og ved fokus på, at jobsøgernes miljø ikke er stationære, fordi jo længere arbejdsløsheden varer, jo færre jobtilbud vil der for det meste være og man kan løbe tør for dagpenge (ibid., s. 119).

hazard" viser, at både en arbejdsløshedsforsikring, som ligger lavere end den tabte lønfortjeneste og begrænsninger for, hvor længe, der kan modtages arbejdsløshedsydelser giver større incitament i jobsøgningen¹¹ (Cahuc og Zylberberg 2004, s. 133).

Jobsøgningsteori med "moral hazard" benytter sig af "principal-agent-modellen". Principalen (arbejdsløshedskassen) har en kontrakt med agenten (den arbejdsløse). Adfærden hos principalen og agenten er afhængig af om jobsøgningsindsatsen er kontrollerbar eller ej, hvilket vil sige, om der er ubestrideligt bevis (kontrolleret ved en tredjepart - jobformidlingen) for, at klienten virkelig har foretaget en indsats for at søge job (ibid., s. 134). Når indsatsen er kontrollerbar, kan principalen gøre udbetalingen af arbejdsløshedsydelsen (dagpenge) afhængig af agenternes jobsøgningsindsats, så det ikke nødvendigt for principalen at give agenten incitament til at søge et job. Derfor kan den optimale kontrakt mellem principalen og agenten giver agenten fuld kompensationsgrad for arbejdsløshed. Når indsatsen ikke er kontrollerbar, er det nødvendigt for principalen at lave en kontrakt, hvor agenten har incitament for at søge arbejde. Agenten har således mulighed for at snyde ved ikke at gøre en indsats samtidig med at modtage arbejdsløshedsydelse. Derfor kan den optimale kontrakt ikke give fuld kompensationsgrad for arbejdsløshed (ibid., s. 138).

Ifølge Atkinson arbejdsløshedsstigningerne i 1970'erne og 1980'erne ført til, at økonomer og politisk beslutningstagere er blevet opmærksomme på arbejdsløshedsydelser. Økonomer har typisk set arbejdsløshedsydelser som haende en negativ effekt på arbejdsmarkedet med høje ydelser som forårsager, at arbejdsløse er mindre villige til at tage et arbejde og fremkalde at beskæftige siger op og blive arbejdsløse. Ifølge Atkinson er de politiske valg om at skifte sænke ydelsesniveauerne på grund af deres demotiverende effekt bygget på en oversimplificering af arbejdsmarkedet (Atkinson og Micklewright 1991, s. 1679-1680). En anden økonom Tatsiramos mener, at fordelene for arbejdernes jobsøgning samtidig med at modtage arbejdsløshedsforsikring er større end omkostningerne, hvor selvom det at modtage ydelser får dem til at være arbejdsløse længere, bliver det samtidig 2-4 år længere i deres jobs end ikke modtagere i et europæisk studie (Mankiw og Taylor 2011, s. 602). (Arbejdsløshed ses ikke som en udelukkende negativ ting, fordi jobsøgning kan ses som en investering med sigte om at få et bedre job. Men teorien implicerer, at jo bedre mulighed for alternativ forsørgelse, desto længere bliver søgeperioden. I teorien forudsættes en positiv sammenhæng mellem søgeintensitet og antal jobstilbud man modtager (Halvorsen 1999, s. 27-28).) Forskel på jobs - gode jobs og usikre jobs / Marginale jobs / prækariate (ibid., s. 34) (Atkinson og Micklewright 1991, s. 1685,1714) (Standing 2011).

Atkinson kritiserer trade-off perspektivet for at forfejlet antage, at arbejdsløshedens effekt kan reduceres til beløbet på arbejdsløshedsydelsen uden at forholde sig med de in-

¹¹Bailey definerer det optimale arbejdsløshedsforsikringsystem som en afvejning mellem jobsøgningsincitament og arbejdsløshedsforsikringen. Den marginale gevinst af arbejdsløshedsforsikring er lig den marginale omkostning ved øget arbejdsløshed. Derved påviser Baily som en af de første sammenhængen mellem incitament for at søge jobs og størrelsen på arbejdsløshedsforsikring (Baily 1978, s. 379).

stitutionelle forhold i arbejdsløshedssystemet¹² (Atkinson og Micklewright 1991, s. 1688). Moral hazard er svært at efterprøve empirisk (Halvorsen 1999, s. 33).

Ikke-økonomiske incitamenter som selvrespekt og anerkendelse (ibid., s. 33) (+ sociologer).

Forskellige former for arbejdsløshedsydelser, sociale ydelser mv. (Atkinson og Micklewright 1991, s. 1692) (Halvorsen 1999, s. 33-34).

Sociologien står i kontrast til økonomien. En af de førende sociologiske kritikere er Grannovetter. Granovetter kritiserer den klassiske og neoklassiske økonomiske antagelse om *Homo Economicus*, som karakteriseres som en atomiseret aktør udstyret med evner, som giver vedkommende mulighed for konsekvent at vælge den optimale handlemåde. Disse teorier mangler psykologisk og sociologisk realisme. Derfor argumenterer Grannovetter med sit *embeddedness*-argument for denne type antagelse: "Actors do not behave or decide as atoms outside a social context, nor do they adhere slavishly to a script written for them by the particular intersection of social categories that they happen to occupy. Their attempts at purposive action are instead embedded in concrete, ongoing systems of social relations." (Granovetter 1985, s. 487). Denne kritik virker mod eksempelvis den basale jobsøgnings model, hvor individer udelukkende ses som sociale atomer motiveret af at få et marginalt bedre jobtilbud end deres reservationsløn uden at være under indflydelse af den sociale struktur som de er forankret gennem sociale relationer arbejdsmarkedet, med familie, venner og så videre.

2.2.2.6 Arbejdsløshed på kort sigt

Arbejdsløshed på kort sigt er en *konjunkturledighed*, der er karakteriseret ved økonomiske udsving fra år til år (Mankiw og Taylor 2011, s. 592). John Maynard Keynes forsøger at forklare kortsigtede disse økonomiske udsving i almindelighed og i forbindelse med den depression i 1930'erne. Han kritiserer klassisk økonomisk teori for at stole, at lønninger og priser ville tilpasse sig så økonomien vil komme tilbage i equilibrium ved fuld beskæftigelse, hvis økonomien tidligere ikke har været i equilibrium og arbejdsløshed har eksisteret. Fuld beskæftigelse skal i denne henseende forstås som, at der er arbejde til alle som ønsker at arbejde ved markedsvilkår. Dette betyder, at det arbejdsløshed som eksisterede var frivilligt. Ifølge Keynes ville lønninger og priser ikke nødvendigvis tilpasse sig på kort sigt, and på den måde ville økonomien være i en position, hvor efterspørgslen ikke var tilstrækkelig til at skabe en beskæftigelse svarende til fuld beskæftigelse. For Keynes var svaret i 1930'erne, at staten greb ind og adsministrere efterspørgslen for at opnå det ønskede beskæftigelsesniveau (ibid., s. 707). Det kan staten typisk gøre ved finanspolitisk ved at øge forbruget for at booste den økonomiske aktivitet¹³ eller ved

¹²I OECD-lande er betingelserne for modtagelse af arbejdsløshedsydelser eksempelvis typisk, at personen ikke må være frivillig arbejdsløs, der skal gøres en reel jobsøgningsindsats, man må ikke blive ved med at afvise jobtilbud og der er ydelsen dækker over en begrænset periode (Atkinson og Micklewright 1991, s. 1689).

¹³Et eksemepl herpå kunne være, når staten laver en kontrakt på 10 milliarder for at bygge tre nye atomkraftværker. Hermed skabes beskæftigelse og profit hos byggefirmaet, som resulterer i beskæftigelse

pengepolitik, hvis centralbanken beslutter sig for at udvide mængden af penge (Mankiw og Taylor 2011, s. 718). Udover Keynes insisteren på vigtigheden af arbejdsløshed på kort sigt spiller A.W. Phillips *Phillipskurven* en stor rolle. Phillipskurven viser en negativ sammenhæng mellem arbejdsløshedsraten og inflationsraten, hvilket vil sige at år med lav arbejdsløshed har høj inflation, og år med høj arbejdsløshed har lav inflation (ibid., s. 783). Finanspolitik og pengepolitik kan flytte økonomien langs Phillipskurven. Øgninger af pengemængden, øger det offentlige forbrug eller skattelettelser udvider den samlede efterspørgsel og flytter økonomien til et punkt i Phillipskruven, som giver et trade-off med lav arbejdsløshed for høj inflation (ibid., s. 785).

2.2.2.7 Hysterese

Hysterese kendetegner midlertidigt chok på økonomien som har permanente eftervirkninger på arbejdsløshedsniveauet. Hermed er det muligt for, at arbejdsløshed på kort sigt har en effekt på arbejdsløsheden på lang sigt. Det kan ske ved, at visse arbejdsløse bliver ved med at være ekskluderet fra arbejdsmarkedet, fordi deres produktivitet er så lav, at det ikke er profitabelt at ansatte dem selv til en lav løn. Hvis der ikke er nogen måde at reintegrerer de arbejdsløse på, så vil de har en vedholdende effekt på arbejdsløshedsraten (Cahuc og Zylberberg 2004, s. 477). Dette hænger sammen med den lave beskæftigelse af langtidsledige. De langtidsledige har svært ved at komme i beskæftigelse på grund af manglende påskønnelse af deres human kapital, manglende motivation i jobsøgning og kendsgerningen, at en lang arbejdsløshedsperiode kan fortolkes som en signal om at arbejderens kvalitet ved ansættelsen kan forklare den dårlige præstation hos den langtidsledige (ibid., s. 479).

Det er svært at teste tilstedeværelsen af hysterese (Halvorsen 1999, s. 33)

2.2.2.8 Opsummering

Definition af arbejdsløshed. Det centrale at have med - inddeling af arbejdsmarkedet - kategorierne beskæftiget, arbejdsløs og uden for arbejdsstyrken - jobsøgning - aktiv indsats/handling for at søge jobs - incitament - motivation for at handle.

Arbejdsløshed på lang sigt: friktionsledighed, strukturel lighed og sæsonledighed. Trade-off mellem arbejde og fritid. Basal jobsøgningsteori. Trade-off mellem forsikring og incitament

Arbejdsløshed på kort sigt: konjunkturledighed. Hysterese.

og profit hos underleverandørerne. Alt i alt skaber der et forbrug, hvor hvert pund som er brugt får den samlede efterspørgsel på varer og ydelser til at stige for mere end et pund. Dette kaldes også multiplikatoreffekten som er defineret ved at være supplerende ændringer i den samlede efterspørgsel som finder sted, når ekspansiv finanspolitik øger indkomst og dermed øger privatforbruget. (Mankiw og Taylor 2011, s. 709).

2.2.3 Sociologiske forståelser af arbejdsløshedsproblemet

Introduktion til sociologien (Halvorsen 1999, s. 36-39)

Struktur: Funktionel og normativ deprivationsteori, vitaminmodellen, institutionel teori, agent teori

Aktør: Rolleteori, status passage, køns- og livsforløbsperspektiv, mestring, teorier om afhængighed, Grannovetter

2.2.3.1 Funktionel og normativ deprivationsteori

Jahoda's teori

Referencer: Jahoda, Østerberg/Durkheim, (ibid., s. 39-40), Nørup

2.2.3.2 Vitaminmodellen

Warr's teori

Referencer: Warr, Ezzy, (ibid., s. 40-41), Nørup

2.2.3.3 Institutionel teori

Referencer: Warr, Ezzy, (ibid., s. 41-42), Nørup

2.2.3.4 Agent Teori

Referencer: Fryer, Coleman, (ibid., s. 42-43), Nørup

2.2.3.5 Rolleteori

Referencer: Wadel, Mead, (ibid., s. 43-44), Nørup

2.2.3.6 Status passage

Referencer: Ezzy, Glaser og Strauss, (ibid., s. 44-46), Nørup

2.2.3.7 Køns- og livsforløbsperspektiv

Referencer: Fryer, (ibid., s. 47), Nørup

2.2.3.8 Mestring

Halvorsens teori

Referencer: Fryer, (ibid., s. 46-47), Nørup

2.2.3.9 Teorier om afhængighed

Referencer: Fryer, (ibid., s. 47-48), Nørup

2.2.3.10 Embeddedness-modellen

Referencer: Granovetter, (Hedström 2005, s. 93)

2.2.3.11 Marginalisering

Referencer: (Halvorsen 1999, s. 23-24), (Larsen 2009), (Svedberg 1995, s. 44), Catharina Juul Kristensen (Kristensen 1999, s. 18)

2.2.3.12 Opsummering

Arbejdsløse fremtræder forskelligt og et ikke et problem

Marginalisering.

Incitamenter og arbejdsvilje.

Psykiske plager og selvrespekt.

Økonomiske vanskeligheder og det offentlige og private sikkerhedsnet.

Kritik (Halvorsen 1999, s. 49-50)

2.2.4 Opsamling

2.3 Mobilitet

2.3.1 Mobilitet som problemstilling

Formål i sig selv.

Kobling med arbejdsløshed.

2.3.2 Beskæftigelsesmobilitet

Økonomiske teorier og studier. Sociologiske teorier og studier.

2.3.3 Arbejdsmarkedssegmenter

Formål.

Anvendelse.

2.3.4 Opsummering

2.4 Opsamling

Hypoteser og operationalisering

Beskæftiget, arbejdsløs og ikke deltagelse -> pointen her kædes sammen med information om grænsen mellem ikkedeltagelse og jobsøgning (Cahub2004)

2.4.1 Opsummering

3 Меторе

3.	Metode
3.1	Arbejdsløshed
3.2	Netværksanalyse
3.3	Disco
3.4	Opsamling

3.1 Arbejdsløshed

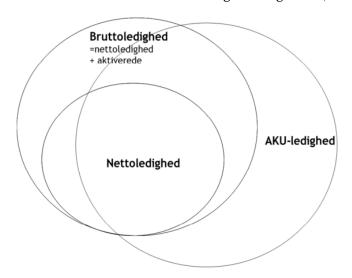
Kernen i vores empiriske arbejde er en skelnen mellem beskæftigelse og den mellemliggende periode uden beskæftigelse. Eller med andre ord at "være arbejdsløs eller ej".
Med arbejdsløs har vi som udgangspunkt definitionen "at stå uden arbejde". Selvom det
er en nødvendig skelnen i vores empiri, behøver det i midlertidig ikke også at betyde,
at vi i vores teoretiske begrebsdannelse har accepteret denne dikotomi som et lige så
fundamentalt socialt fakta eller at det bliver et mål i sig selv at reducere den sociale
virkelighed til et spørgsmål om at "være arbejdsløs eller ej", hvilket fremgik af kapitel
??. I vores teoretiske begrebsdannelse har vi netop argumenteret for at arbejdsløshed i et
marginaliseringsperspektiv, betyder at arbejdsløshed er et gradsspørgsmål, i et spektrum
mellem inkluderet og ekskluderet. I det kvantitative arbejde har det været nødvendigt
at reducere denne kompleksitet, for at kunne se de mønstre, der optræder når man i perioder er på kanten af arbejdsmarkedet, og i perioder når man ikke er det. Det vil sige
at vi opererer med et binært ledighedsbegreb, for at kunne skelne de år, hvor en person er inde på arbejdsmarkedet, fra de år, hvor en person er på kanten eller helt ude af
arbejdsmarkedet.

Det følgende afsnit vil uddybe denne problematik, som står centralt i vores operationalisering.

- 1. **Statistiske definitioner af arbejdsløshed:** Først vil vi gennemgå de statistiske definitioner af arbejdsløshed som typisk anvendes i dansk sammenhæng.
- 2. **Operationalisering af arbejdsløse:** ernæst vil vi gennemgå den panelstruktur vi anvender for dels at skabe et dynamisk arbejdsløshedsbegreb over tid og dels for at kunne undersøge arbejdsløses sociale mobilitet på arbejdsmarkedet. I forlængelse af vores særlige panelstruktur vil vi til vise vores operationalisering af arbejdsløshed for til sidst at gennemgå de variable vi har valgt at anvende.
- 3. **Datamateriale:** Danmarks Statistik. SOCSTIL oversigt + kombination med beskæftiget (beskæftiget arbejdsløs beskæftiget) + SOCIO oversigt + kombination med beskæftigelse, kombination af SOCSTIL + SOCIO kombination med beskæftigelse. Bortfaldsanalyse vi mister nogen hvad betyder det? bortfaldsanalyse på nettoledige vi mister 3/4-dele)
- 4. Datamateriale: Opsamling

3.1.1 Statistiske definitioner af arbejdsløshed

Danmarks Statistik udgiver løbende to ledighedsstatistikker, som det fremgår af tabel 3.1, herunder den månedlige registerbaserede ledighedsstatistik, der opgør nettoledigheden og bruttoledigheden, samt AKU-ledigheden som laves på baggrund af den interviewbaserede arbejdskraftundersøgelse (DST 2014). **Nettoledige** omfatter de 16-64-årige arbejdsmarkedsparate modtagere af dagpenge, kontanthjælp og uddannelseshjælp. **Bruttoledige** omfatter de nettoledige samt de 16-64-årige arbejdsmarkedsparate aktiverede dagpenge-, kontanthjælps- og uddannelseshjælpsmodtagere, herunder personer i løntilskud. **AKU-ledighede** omfatter personer, der til arbejdskraftundersøgelsen oplyser, at de ikke var beskæftigede i referenceugen, at de aktivt har søgt arbejde inden for de seneste fire uger, og at de kan påbegynde nyt arbejde indenfor de kommende to uger.

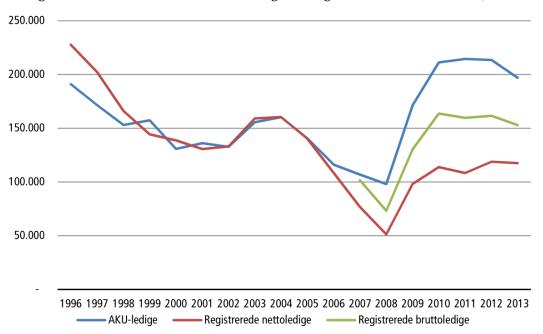

Figur 3.1: Danmarks Statistiks tre ledighedsbegreber (DST 2014)

AKU-ledigheden følger det europæiske statistikbureau Eurostat og International Labour Organizations (ILO) definition af arbejdsløshed som det antal personer som står uden beskæftigelse samtidig med at være til rådighed for arbejdsmarkedet og aktivt arbejdssøgende (ILO 1982). De registerbaserede ledighedsstatistiks afviger sig fra ILO's definition, fordi den kun omfatter personer, der modtager ydelser som dagpenge og kontanthjælp. Det betyder blandt andet, at studerende og pensionister sjældent bliver registreret som ledige, fordi de som regel hverken modtager dagpenge, kontanthjælp eller andre ydelser. Derudover opgør den registerbaserede ledighed i fuldtidsledige, hvilket betyder, at de de deltidsledige inkluderes med den andel, de er ledige.

DST har opgjort nettoledighed fra 1979, bruttoledighed fra 2007 og AKU-ledighed fra 1994. Som det fremgår af tabel 3.2 ligger nettoledigheden konsekvent højere end AKU-ledigheden ind til 1998. I perioden fra 2001 til 2006 er der overensstemmelse mellem nettoledigheden og AKU-ledigheden, men ifølge DST er sammenfaldet mellem AKU-ledigheden og nettoledigheden tilfældigt. Når ledighedsudviklingerne for forskel-

lige aldersgrupper er der store forskelle, hvilket viser, at det ikke er de samme personer, som indgår som ledige i de to statistiker. Fra 2008 til 2011 ligger de tre ledighedstalsstatistikker på forskellige niveauer. Ledigheden er lavest i 2008 og stiger markant fra 2008-2009, hvorefter den stagnerer fra fra 2010 til 2012. Efter 2007 er AKU-ledigheden konsekvent højest efterfulgt af bruttoledigheden og så nettoledigheden (DST 2014).

Figur 3.2: Danmarks Statistiks tre ledighedsbegreber fra 1996 til 2009 (DST 2014)

DST anbefaler at anvende den registerbaserede ledighed, når der skal laves tidsserier, hvilket eksempelvis er tilfældet for ledighedsopgørelser hos Arbejderbevægelsens Erhversråd (Bjørsted 2012) og Dansk Arbejdsgiverforening (Bang-Petersen 2012). Vi ønsker med vores speciale også at anvende de registerbaserede ledighedstal, når vi undersøger sociale mobilitetsmønstre fra 1996 til 2009. Som det fremgik af den teoretiske operationalisering af arbejdsløshed i kapitel ?? ligger vores fokus ikke kun på de såkaldte ledige inden for arbejdsstyrken, men også på dem som står uden for arbejdsstyrken, fordi vi ønsker at bidrage med en mere nuanceret forståelse af deltagelse på arbejdsmarkedet som et spektrum mellem at være inkluderet og ekskluderet. Dem som står uden for arbejdsstyrken kan inddeles på mange forskellige måder alt efter tilgang og hvilken periode man har at gøre med. I forhold til periode er vi afhængige af, at forskellige ydelser kommer og går alt efter lovforslagene laves om for eksempel kommer fleksjob til i 1997 (Retsinformation.dk 1997). Vi har valgt for overblikkets skyld at inddele dem som i registerledighedsstatistikerne står uden for arbejdsstyrken i midlertidigt uden for arbejdsstyrken, kontanthjælp, tilbagetrukket fra arbejdsstyrken, under uddannelse og børn/unge. Det som de midlertidigt uden for arbejdsstyrken, kontanthjælpsmodtagerne, de tilbagetrukkede og dem under uddannelse har til fælles, er at mange allerede har været en del af arbejdsstyrken tidligere, og i flere tilfælde vender tilbage til beskæftigelse igen. Børn og unge, samt dele af gruppen under uddannelse, har det til fælles, at de ikke har været en del af arbejdsstyrken¹, og endnu har til gode at komme i beskæftigelse. Personer under uddannelse, der tidligere har været på arbejdsmarkedet, kan benytte uddannelsen som en måde at komme væk fra særlige arbejdsvilkår, eller benytte sig af uddannelsen for at opkvalificere sig til et nyt arbejde. Der findes derfor en række kategorier

 $^{^1\}mathrm{Muligvis}$ et fritidsjob eller på anden vis som supplerende indkomst, men ikke som hovedaktivitet.

3.1.2 Operationalisering af arbejdsløse

Som beskrevet i afsnit 3.1.2.1 skelner vores binære arbejdsløshedsbegreb mellem perioder med arbejdsløshed og perioder med beskæftigelse. I kapitel ?? argumenterede vi for at inddrage personer uden for arbejdsstyrken som kommer i beskæftigelse, selvom de ikke medregnes i de registerbaserede ledighedsstatistikker. Vi kan i tilbageblik se, at de har fået arbejde senere hen, og derfor er ifølge vores definition "arbejdsløse" i perioden uden arbejde. Dog ikke forstået sådan, at vi antager at alle i deres specifikke situation kunne have varetaget et arbejde. Vi kan blot konstatere, at de kommer i beskæftigelse, og de derfor befinder sig et sted mellem uden arbejde og i beskæftigelse. Om man er arbejdsløs eller ej bliver i en empirisk forstand derfor en relationel størrelse, hvor det kun kan bestemmes om en person i en given periode er arbejdsløs eller ej i relation til, hvad vedkommende kommer fra og er på vej hen.

Vores arbejdsløse operationaliseres derfor i forhold til om de ultimativt kommer fra og ender i beskæftigelse. Det gør vi både for at skabe et dynamisk arbejdsløshedsbegreb som bestemmes ud fra, hvordan de arbejdsløses reelt bevæger sig på arbejdsmarkedet samtidig med for at kunne anvende begrebet til at se, hvilke typer beskæftigelse arbejdsløse bevæger sig imellem inden de bliver arbejdsløse og når vender tilbage i beskæftigelse igen.

Som det fremgår af tabel 3.1 har vi inddelt personer i forhold til om de er: (1) beskæftiget, (2) "midlertidigt" uden beskæftigelse og (3) ikke vender tilbage eller kommer ikke i beskæftigelse. De "midlertidigt" uden beskæftigelse er vores definition af arbejdsløse i kraft af, at man går fra at være (1) beskæftiget til (2) "midlertidigt" uden beskæftigelse tilbage til (1) beskæftiget igen. Fra (1) beskæftiget til (2) "midlertidigt" uden beskæftigelse forekommer en marginaliseringsproces, hvor den beskæftigede mister sit arbejde og bliver arbejdsløs og mere eller mindre afskåret fra arbejdsmarkedet. Fra (2) "midlertidigt" uden beskæftigelse til (1) beskæftiget foregår en inklusionsproces, hvor den arbejdsløse får et arbejde. Fra (1) beskæftiget eller fra (2) midlertidigt" uden beskæftigelse til (3) vender ikke tilbage i beskæftigelse forekommer en eksklusionproces, hvor den beskæftigede mister sit arbejde eller trækker sig tilbage eller den arbejdsløse trækker sig tilbage eller simpelthen ikke vender tilbage til arbejdsmarkedet igen.

Tabel 3.1: Model over marginalisering

Inkluderet	Marginaliseret	Ekskluderet		
(1) beskæftiget	(2) "midlertidigt" uden beskæftigelse	(3) vender ikke tilba- ge/ kommer ikke i beskæftigelse		

Marginaliseringsproces Eksklusionsproces -->

Inklusionsproces

Vores definition af arbejdsløs inddrager personer uden for arbejdsstyrken, men samtidig fravælger definitionen arbejdsløse som ikke har været i beskæftigelse før eller ikke kommer i beskæftigelse igen. Derfor omfatter vores operationalisering af arbejdsløse i høj grad de arbejdsmarkedsparate arbejdsløse. I modsætning til registerledighedsstatikkerne månedlige opgørelse af arbejdsmarkedsparate modtagere af dagpenge, kontanthjælp med videre, kigger vi på de reelle arbejdsmarkedsparate arbejdsløse, da vi i bakspejlet kan se, hvem der rent faktisk kommer i beskæftigelse.

3.1.2.1 Panelstruktur: Perioder med arbejdsløshed og beskæftigelse

For at skabe en datastruktur der giver mulighed for at undersøge perioder med arbejdsløshed har vi stået over for en udfordring. I modsætning til Larsen og Toubøls anvendelse af Moneca i forbindelse med social mobilitet blandt alle jobskift, står vi med det særlige benspænd, at der kan gå kort eller lang tid mellem, at personer i vores data får nyt arbejde. Vi bliver derfor nødt til at skabe en datastruktur, der tillader os at kollapse arbejdsløshedsperioden dynamisk således, at vi kan se hvilken type beskæftigelse man gik fra og til uanset længden på arbejdsløshedsperioden. For at gøre dette, reducerer vi arbejdsløshed til en binær variabel, hvilket giver en klar stop/start-indikator på arbejdsløshedsperioder. I kombination med en paneldatastruktur, kan vi opnå en datastruktur, der viser arbejdsløshedsperioder, der dynamisk kan vise jobbet før og efter ledighedsperioden, uagtet om en person er arbejdsløs i et halvt år, tre år eller ti år. Det vil sige, at vi i datamaterialet beregner sammenhængen mellem en given persons arbejdsløshed i et givent år i relation til vedkommendes arbejdsløshed og beskæftigelse i alle de andre år. Det er naturligvis en reduktion med mange implikationer, og dette afsnit handler derfor om at indføre læseren i disse implikationer og de teoretiske konsekvenser. For at læseren bedre kan forstå vores empiriske materiale, vil vi starte med at vise et eksempel på vores datastruktur.

I tabel 3.2 fremgår et eksempel med en fiktiv person som er arbejdsløs over tre perioder, som adskiller sig væsentligt fra hinanden. Den første varer et år, hvor vedkommende kommer fra beskæftigelse som farmaceut og vender tilbage til beskæftigelse som farmaceut. Den anden periode varer tre år, hvor vedkommende komme fra beskæftigelse som farmaceut og vender tilbage til beskæftigelse med rengørings- og køkkenhjælpearbejde. Den tredje varer to år, hvor vedkommende kommer fra beskæftigelse med rengørings- og køkkenhjælparbejde og vender tilbage til beskæftigelse med brandslukningsarbejde efter at have været indskrevet på og færdiggjort redderuddannelsen.

Tabel 3.2: Eksempel på datastruktur.

År	Status
1996	Beskæftiget som farmaceut
1997	Beskæftiget som farmaceut
1998	Arbejdsløs
1999	Beskæftiget som farmaceut
1999	Beskæftiget som farmaceut
2000	Arbejdsløs
2001	Arbejdsløs
2002	Arbejdsløs
2003	Beskæftiget med rengørings- og køkkenhjælpearbejde
2004	Arbejdsløs
2005	Arbejdsløs
2006	Under uddannelse
2007	Under uddannelse
2008	Under uddannelse
2009	Beskæftiget med brandslukningsarbejde

Som det fremgår af tabel 3.2, så skelner det binære arbejdsløshedsbegreb en personers arbejdsforløb i arbejdsløshed eller beskæftigelsestype. På den måde kan vi undersøge de arbejdsløses beskæftigelsesmobilitet på det danske arbejdsmarked, hvor vedkommende i eksemplet har gennemgået tre skifte - fra farmaceut til farmaceut - fra farmaceut til rengørings- og køkkenhjælpearbejde - og fra rengørings- og køkkenhjælpearbejde til brandslukningsarbejde.

3.1.3 DATAMATERIALE

DST har ikke overraskende en lang række variable, der forholder sig direkte eller indirekte til begrebet arbejdsløshed. Mange af disse forholder sig specifikt til forskellige aspekter af det at være arbejdsløs, såsom DPTIMER, der beskriver det antal timer, der inden for en uge er udbetalt dagpenge, LEDFULD, der beskriver det antal uger en person er arbejdsløs inden for det indeværende år, FORANST, der beskriver, i hvilken arbejdsmarkedspolitisk foranstaltning personen deltager, og SOCSTIL, der beskriver befolkningens primære tilknytning til arbejdsmarkedet. Vi ønsker at anvende og kombinere flere forskellige af disse variable på forskellige måder for så at se på, hvordan antallet af arbejdsløse ændrer sig og se på, hvordan den sociale mobilitet på arbejdsmarkedet ændrer sig alt efter hvilke variable der anvendes. Vi har valgt at anvende variablene SOCSTIL, SOCIO, LEDFULD og LEDDEL i operationaliseringen af vores arbejdsløse, fordi disse er meningsfulde at anvende inden for perioden 1996 til 2009. I det følgende vil vi gennemgå variablenes indhold og hvordan vi anvender dem for at skabe overblik over vores operationalisering.

3.1.3.1 SOCSTIL

SOCSTIL angiver befolkningens tilknytning til arbejdsmarkedet ultimo november². Variablens udfald fremgår af tabel 3.3, hvor man kan se de forskellige udfalds beskrivelse, vores omkodning, det gennemsnitlige antal personer per år inden for hver kategori samt det samme med standardafvigelse, minimum og maksimum. Vi har omkodet arbejdsgivere, lønmodtagere med videre til at være beskæftigede, og omkodet nettoledige og en række personer uden for arbejdsstyrken som opfylder vores krav om "midlertidigt" uden beskæftigelse til arbejdsløse. Disse er beskæftiget uden løn, orlov fra ledighed, uddannelsesforanstaltning/vejledning og opkvalificering, særlig/aktivering, uoplyst aktivering, sygedagpenge, efterløn, overgangsydelse, kontanthjælp, revalideringsydelse, tjenestemandspension, folkepensionist, øvrige uden for arbejdsstyrken, førtidspensionist, introduktionsydelse, integrationsuddannelse, ledighedsydelse og aktivering ifølge kontanthjælpsstatistikregister³.

²Den registerbasrede arbejdsstyrkestatistik (RAS) opgør befolkningens tilknytning til arbejdsmarkedet ud fra ILO's retningslinjer. I henhold ILO's retningslinjer skal beskæftigelse vægtes højere end andre aktiviteter, hvilket i DSTs praksis betyder, at når en person har mindst en times betalt beskæftigelse vægtes dette højere end alle andre aktiviteter. I tilfælde af, at en person deltager i flere aktiviteter på referencetidspunktet, prioriteres de aktiviteterne efter ILO's retningslinjer.

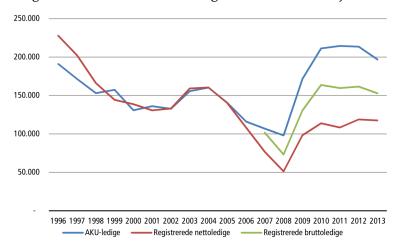
³Under uddannelse, barn og ung har vi valgt ikke at medregne.

Tabel 3.3: Operationalisering af SOCSTIL, 1996-2009. Kilde: DST

Værdi	Beskrivelse	Omkodning	Gennemsnit	Gennemsnit (pct.)	Standardafv.	Min.	Maks.
115	Arbejdsgiver	Beskæftiget	70416	1,49	7185	54564	80421
116	Momsbetaler	Beskæftiget	114902	2,44	10346	99482	135862
117	CRAM-selvstændige	Beskæftiget	7981	0,17	4336	2897	13391
118	AKM-selvstændige	Beskæftiget	8710	0,18	2494	6883	14610
120	Medarbejdende ægtefælle	Beskæftiget	10932	0,23	4461	5646	19456
130	Lønmodtager uden nærmere angivelse	Beskæftiget	348873	7,40	96146	243799	487774
131	Topleder	Beskæftiget	71812	1,52	9632	60678	93002
132	Lønmodtager på højeste niveau	Beskæftiget	332485	7,06	23122	290213	384509
133	Lønmodtager på mellemniveau	Beskæftiget	437264	9,28	42266	384116	520369
134	Lønmodtagere på grundniveau	Beskæftiget	1091258	23,16	68535	1003460	1192673
135	Andre lønmodatagere	Beskæftiget	256052	5,43	27456	207532	288262
200	Nettoledige	Arbejdsløs	116469	2,47	39811	43895	193672
310	Uddannelsessøgende (under uddannelse)		126117	2,68	11779	113393	152519
315	Flexydelse	Arbejdsløs	544	0,01	977	3119	4500
316	Delvis ledighed	Arbejdsløs	852	0,02	805	5396	6534
317	Beskæftiget uden løn	Arbejdsløs	12822	0,27	2651	8524	17438
318	Orlov fra ledighed	Arbejdsløs	5312	0,11	6022	638	19500
319	Uddannelsesforanstaltning/vejledning og opkvalificering	Arbejdsløs	25953	0,55	11796	11656	52324
320	Særlig/aktivering	Arbejdsløs	7574	0,16	4848	3131	15413
321	Uoplyst aktivering	Arbejdsløs	54	0,00	64	139	275
322	Barselsdagpenge	Arbejdsløs	6325	0,13	5470	1611	18756
323	Sygedagpenge	Arbejdsløs	14024	0,30	8768	5080	32473
324	Efterløn	Arbejdsløs	146650	3,11	17570	121450	175478
325	Overgangsydelse	Arbejdsløs	15603	0,33	15308	119	44904
326	Kontanthjælp	Arbejdsløs	50574	1,07	5732	36899	57848
327	Revalideringsydelse	Arbejdsløs	16447	0,35	7184	3844	24554
328	Tjenestemandspension	Arbejdsløs	10863	0,23	4257	2174	18300
329	Folkepensionist	Arbejdsløs	604510	12,83	100182	477391	775401
330	Øvrige uden for arbejdsstyrken	Arbejdsløs	119718	2,54	11301	101509	136870
331	Førtidspensionist	Arbejdsløs	207218	4,40	9219	194958	221706
332	Introduktionsydelse	Arbejdsløs	1938	0,04	3339	279	11353
333	Integrationsuddannelse	Arbejdsløs	2021	0,04	1686	1172	5834
334	Ledighedsydelse	Arbejdsløs	3729	0,08	2376	2187	10087
335	Aktivering iflg. kontanthj.statistikregister	Arbejdsløs	2736	0,06	2812	2183	10129
400	Barn eller ung (d.v.s. under 16 år)		462597	9,82	231856	91017	795925
	Total		4711333	100,00	149094	4475636	4919122

Her skal vi sammenligne tallene fra SOCSTIL i en graf ved siden af graffen om de tre statistiske definitioner af ledighed. SOCSTIL nettoledige frekvenstabel 1996-2009. SOCSTIL vores definition af arbejdsløse, hvor vi bruger SOCSTILs beskæftigelseskategorier i stedet for DISCO -> Beskæftigelse (115-135) -> Arbejdsløs (200, 315-335) -> Beskæftigelse (115-135)

Figur 3.3: SOCSTIL: nettoledige versus vores arbejdsløse fra 1996 til 2009 (DST 2014)

3.1.3.2 SOCIO

SOCIO er dannet ud fra oplysninger om væsentligste indkomstkilde for personen vedkommende har i det år⁴. SOCIO skifter navn og udfald i 2002 til SOCIO02. Variablenes udfald fremgår af tabel 3.3, hvor man kan se de forskellige udfald beskrivelse, vores omkodning, det gennemsnitlige antal personer per år inden for hver kategori samt det samme med standardafvigelse, minimum og maksimum. Vi har omkodet selvstændige, lønmodtagere med videre til at være beskæftigede, og omkodet arbejdsløse samt de dagpengemodtagere, førtidspensionister, folkepensionister, efterlønsmodtagere og kontanthjælpsmodtagere til arbejdsløse som opfylder vores krav om "midlertidigt" uden beskæftigelse til arbejdsløse⁵.

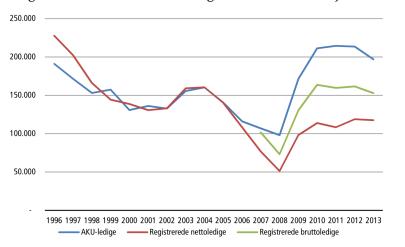
Tabel 3.4: Operationalisering af SOCIO/SOCIO02, 1996-2009. Kilde: DST

	Værdi	Beskrivelse	Omkodning	Gennemsnit	Gennemsnit (pct.)	Standardafv.	Min.	Maks.
SOCIO	111	Selvstændig 50 eller flere ansatte	Beskæftiget	331	0,01	107	163	438
	112	Selvstændig 10-49 ansatte	Beskæftiget	3.015	0,07	370	2.410	3.494
	113	Selvstændig 1-9 ansatte	Beskæftiget	63.307	1,43	9.250	45.635	72.508
	114	Selvstændig ingen ansatte	Beskæftiget	149.756	3,38	12.345	141.025	173.898
	12	Medarbejdende ægtefælle	Beskæftiget	18.551	0,42	3.468	14.219	23.257
	13	Lønmodtager, stillingsangivelse ikke oplyst	Beskæftiget	175.539	3,96	51.193	132.947	242.448
	131	Topleder i virksomheder, organisationer og den offentlige sektor	Beskæftiget	68.962	1,56	4.451	62.938	72.938
	132	Lønmodtager i arbejde der forudsætter færdigheder på højeste niveau	Beskæftiget	307.856	6,94	15.422	281.659	323.243
	133	Lønmodtager i arbejde der forudsætter færdigheder på mellemniveau	Beskæftiget	397.412	8,96	14.170	380.032	415.486
	134	Lønmodtager i arbejde der forudsætter færdigheder på grundniveau	Beskæftiget	1.121.613	25,29	33.151	1.073.508	1.156.396
	135	Andre lønmodtagere	Beskæftiget	243.051	5,48	8.521	230.185	252.635
	2	Arbejdsløs mindst halvdelen af året	Arbejdsløs	115.807	2,61	34.363	85.086	166.458
	31	Elever min. 15 år, under uddannelse	· .	313.936	7,08	5.784	306.305	320.187
	321	Førtidspensionister	Arbejdsløs	236.244	5,33	4.794	229.435	240.641
	322	Folkepensionister	Arbejdsløs	540.632	12,19	26.928	503.208	575.088
	323	Efterlønsmodtager mv.	Arbejdsløs	170.576	3,85	6.019	160.618	175.414
	33	Andre	· .	255.574	5,76	5.494	248.269	264.071
	4	Børn		90.555	2,04	2.567	86.750	93.743
		Total		4.272.714	96,35	37.752	4.223.586	4.323.187
SOCIO02	111	Selvstændig, 10 eller flere ansatte	Beskæftiget	2.655	0,06	129	2.411	2.803
	112	Selvstændig, 5 - 9 ansatte	Beskæftiget	5.825	0,13	614	4.994	6.584
	113	Selvstændig, 1 - 4 ansatte	Beskæftiget	43.377	0,98	8.262	33.058	54.182
	114	Selvstændig, ingen ansatte	Beskæftiget	133.361	3,01	6.686	125.885	140.860
	120	Medarbejdende ægtefælle	Beskæftiget	9.324	0,21	1.990	6.479	12.331
	131	Topleder i virksomheder, organisationer og den offentlige sektor	Beskæftiget	71.053	1,60	8.551	61.440	87.743
	132	Lønmodtager i arbejde der forudsætter færdigheder på højeste niveau	Beskæftiget	330.915	7,46	17.611	315.284	365.038
	133	Lønmodtager i arbejde der forudsætter færdigheder på mellemniveau	Beskæftiget	463.397	10,45	33.439	419.986	518.408
	134	Lønmodtager i arbejde der forudsætter færdigheder på grundniveau	Beskæftiget	980.625	22,11	33.421	950.167	1.057.515
	135	Andre lønmodtagere	Beskæftiget	195.138	4,40	21.493	175.519	243.589
	139	Lønmodtager, stillingsangivelse ikke oplyst	Beskæftiget	354.284	7,99	66.713	246.505	446.326
	210	Arbejdsløs mindst halvdelen af året(nettoledighed)	Arbejdsløs	86.642	1,95	39.868	18.922	132.557
	220	Modtager af dagpenge (aktivering og lign.,sygdom, barsel og orlov)	Arbejdsløs	52.389	1,18	6.691	45.570	64.883
	310	Elever min. 15 år, under uddannelse		313.820	7,08	13.308	291.979	330.014
	321	Førtidspensionister	Arbejdsløs	218.151	4,92	6.343	208.389	227.256
	322	Folkepensionister	Arbejdsløs	681.127	15,36	76.092	584.771	784.083
	323	Efterlønsmodtager mv.	Arbejdsløs	156.153	3,52	21.422	134.519	181.989
	330	Kontanthjælpsmodtager	Arbejdsløs	103.054	2,32	12.395	85.628	116.922
	410	Andre	<i>′</i> .	127.330	2,87	13.062	117.537	158.368
	420	Børn		106.122	2,39	36.063	49.733	156.729
		Total		4.434.743	100,00		4.340.304	

Her skal vi sammenligne tallene fra SOCIO i en graf ved siden af graffen om de tre statistiske definitioner af ledighed. SOCIO arbejdsløse frekvenstabel 1996-2009. SOCIO vores definition af arbejdsløse, hvor vi bruger SOCIOs beskæftigelseskategorier i stedet for DISCO -> Beskæftigelse (12-13, 111-139) -> Arbejdsløs (2, 210-220, 321-330) -> Beskæftigelse (12-13, 111-139)

⁴Arbejdsklassifikationsmodulet (AKM) opgør befolkningen på basis af indberetninger fra offentlige lønsystemer og virksomheder ved en maskinel proces, hvor hver enkelt person tildeles koderne på grundlag af oplysninger fra COR (Det Centrale Oplysningsseddelregister), CSR (Det Centrale Skatteyderregister) og en lang række registre. I SOCIO vægtes arbejdsløshed højere end beskæftigelse, hvor de personer, hvis hovedindkomst er efterløn og overgangsydelse findes først, efterfulgt af arbejdsløse mindst halvdelen af året.

⁵Andre og børn har vi valgt ikke at medregne.

Figur 3.4: SOCSTIL: nettoledige versus vores arbejdsløse fra 1996 til 2009 (DST 2014)

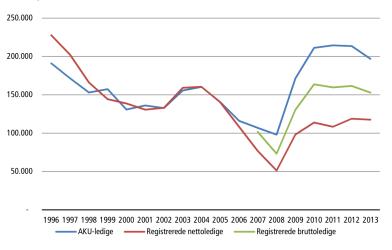
3.1.3.3 Kombination af DISCO og SOCSTIL

Vi har først og fremmest valgt at kombinere SOCSTIL og SOCIO, fordi de indeholder definitioner af arbejdsløshed, der ligger tæt op af hinanden, men fanger forskellige aspekter. I deres binære form rammer SOCSTIL og SOCIO samme inddeling i 68 % af tilfældende, det vil sige, at de ikke er enige om inddelingen. Det giver os fire mulige løsninger, rangeret efter hvor restriktivt et arbejdsløshedsbegreb man ønsker at benytte. Den restriktive udvælger de arbejdsløse, der defineres som sådan af både SOCSTIL og SOCIO. Den semirestriktive benytter enten SOCSTIL eller SOCIOs inddeling af arbejdsløse. Den semibrede benytter enten den ene variables inddeling, og supplere missing-værdierne med den anden variabel. Den brede benytter begge variables inddeling således, at hvis den ene variabel siger en person er arbejdsløs, overruler det den anden variabels bestemmelse af at vedkommende ikke er det. Vi vælger at benytte den fjerede mulighed, hvor informationer fra begge variable indrages for at få så mange, som kan karakteriseres som arbejdsløse med som muligt.

Som det fremgår af tabel ?? giver kombinationen af SOCSTIL og SOCIO os et antal af arbejdsløse som ligger konsekvent under SOCSTILs nettoledige i hele perioden og gennemsnitligt under SOCIOs arbejdsløse. Selvom vores operationalisering indeholder dem uden for arbejdsstyrken, mister vi altså også nogen. I 1997 og 1998 ligger vores tal væsentligt lavere end ledighedsstatistikerne, hvilket skyldes, at vi kun får arbejdsløse med som har været i beskæftigelse i 1996 og altså ikke før dette tidspunkt. Vi mister også de arbejdsløse som ikke har været i beskæftigelse før som for eksempel færdiguddannede som er arbejdsløse og altså ikke har været i beskæftigelse samt arbejdsløse som ikke vender tilbage i beskæftigelse eller som trækker sig helt tilbage fra arbejdsmarkedet som pensionister, efterlønsmodtagere med videre. Til sidst mister vi også dem som ikke har en beskæftigelseskode, som vi skal anvende til at beskrive de arbejdsløses sociale mobilitet på arbejdsmarkedet. Her skal vi sammenligne tallene fra SOCIO i en graf ved siden af graffen om de tre statistiske definitioner af ledighed. SOCIO arbejdsløse frekvenstabel 1996-2009. SOCIO vores definition af arbejdsløse, hvor vi bruger SOCIOs beskæfti-

gelseskategorier i stedet for DISCO -> Beskæftigelse (12-13, 111-139) -> Arbejdsløs (2, 210-220, 321-330) -> Beskæftigelse (12-13, 111-139)

Figur 3.5: SOCSTIL/SOCIO: nettoledige versus vores arbejdsløse fra 1996 til 2009 (DST 2014)

3.1.3.4 Bortfaldsanalyse

3.1.4 Opsummering

4 Analyse

4.	Analyse
4.1	Hovedkonklusion
	- Sammenligning af beskæftigede og arbejdsløse
	- To hovedkort over for hinanden
4.2	Nøgletal - baggrundsoplysninger
	- Population (alle) + analyseudvalg (arbejdsløse + beskæftigede)
	- Uddannelse, køn, alder osv.
	- Vist ovetid fx alder 1996-2009
4.3	Nøgletal og cases - arbejdsløse
	- Nøgletal: Længde, typer osv.
	- Cases: Forløb
4.4	Intern mobilitet
4.5	Løn
4.6	Opdeling i grupper
	- Ung (16-35), midtergrupper (36-49), gammel (50-69)
	- Typer af arbejdsløse: dagpenge, kontanthjælp mv.
	- Geografiske områder fx København
	- Fyringer på arbejdssted
	- arbejdsløshed gennem hele arbejdslivet
	- Prekære arbejdere
	- Længder af arbejdsløshed: 1 år, 2 år, mv.

5 Diskussion

6 Konklusion

7 Bibliografi

Hovedbibliografi

- [1] Jørgen Goul Andersen. "1. Arbejdskløshedens årsager og konsekvenser: Perspektiver og analysebehov". I: *Marginalisering og velfærdspolitik, arbejdsløshed, jobchancer og trivsel*. Udg. af Jørgen Goul Andersen (red.) Kbh.: Frydenlund, 2003.
- [2] Anthony B. Atkinson og John Micklewright. "Unemployment compensation and labor market ttransition: A critical review". I: *Journal of Economic Literature* 29 (1991), s. 1679–1727.
- [3] Martin Neil Baily. "Some aspects of oprimal unemployment insurance". I: *Journal of Public Economics* 10 (1978), s. 379–402.
- [4] Jørgen Bang-Petersen. *Ledighedens udvikling og struktur*. Dansk Arbejdsgiverforening, 2012.
- [5] Zygmunt Bauman. Flydende modernitet. Kbh: Hans Reitzel, 2006.
- [6] Erik Bjørsted. *Den høje arbejdsløshed risikerer at bide sig fast*. Arbejderbevælgelsens Erhvervsråd, 2012.
- [7] Pierre Cahuc og André Zylberberg. Labor Economic. The MIT Press, 2004.
- [8] Den Store Danske. Arbejdsløshed. Gyldendal, 2015. URL: http://www.denstoredanske.dk/index.php?sideId=39678.
- [10] Mark Granovetter. "Economic action and social structure: The problem of embeddedness". I: *Americann Journal of Sociology* Vol. 91, No. 3 (Nov., 1985) (1985). Udg. af The University of Chicago Press, s. 481–510.
- [11] Knut Halvorsen. *Arbeidsløshet som sosialt problem*. Avhandling for dr.philos, Institutt for sociologi og samfunnsgeografi, SV-fakultetet, Universitetet i Oslo HiOrapport 1999 nr 13. Høgskolen i Oslo, 1999.
- [12] Peter Hedström. *Dissecting the Social: On the Principles of Analytical Sociology*. Cambridge University Press, 2005.

- [13] ILO. "Resolutions Concerning Economically Active Population, Employment, Unemployment and Underemployment Adopted by the 13th International Conference of Labour Statisticians, para. 10". I: 1982. URL: http://www.ilo.org/public/english/bureau/stat/download/res/ecacpop.pdf.
- [14] Per H. Jensen. Grundlæggelse af det danske arbejdsløshedsforsikringssystem i komparativ belysning. I: Arbejdsløshedsforsikringsloven 1907-2007, udvikling og perspektiver. Udg. af Jesper Hartvig Pedersen og Aage Huulgaard red. Arbejdsdirektoratet, 2007, s. 33–64.
- [15] John Keane og John Owens. After full employment. London: Hutchinson, 1986.
- [16] Catharina Juul Kristensen. "Marginalisering en begrebsudredning". I: Forsknings-enheden Diferentieret Socail Integration. Skrift nr1 (1999).
- [17] Jørgen Elm Larsen. "Kortlægning af social marginalisering". I: *Udenfor eller in-denfor, sociale marginaliseringsprocessers mangfoldighed. Kbh: Hans Reitzel.* Udg. af Jørgen Elm Larsen og Nils Mortensen. Kbh: Hans Reitzels Forlag, 2009.
- [18] N. Gregory Mankiw. Macroeconomics. Worth Publishers, 2007.
- [19] N. Gregory Mankiw og Mark P. Taylor. *Economics*. South-Western Cengage Learning, 2011.
- [20] John J. McCall. "Economics of information and job search". I: *Quarterly Journal of Economics* 84.1 (1970), s. 113–126.
- [21] C. Wright Mills. *The Sociological Imagination*. New York: Grove Press, Inc., 1959.
- [22] Dale T. Mortensen. "Job search, the duration of unemployment, and the Phillips curve". I: *American Economic Review* 60.5 (1970), s. 847–862.
- [23] Jesper Hartvig Pedersen. Et rids af udvikling i det danske arbejdsløshedssystem fra 1907 til 2007 belyst ved centrale lovinitiativer og beslutninger. I: Arbejdsløshedsforsikringsloven 1907-2007, udvikling og perspektiver. Udg. af Jesper Hartvig Pedersen og Aage Huulgaard red. Arbejdsdirektoratet, 2007, s. 67–104.
- [26] Guy Standing. The Precariat, the New Dangerous Class. Bloomsbury Academic, 2011.
- [27] Lars Svedberg. Marginalitet. Lund: Studentlitteratur. 1995.
- [28] Lars Svendsen. *Work*. Acumen Publishing, 2010. Kap. 1 From curse to vocation: a brief history of the philosophy of work.

Online kilder

[24] Retsinformation.dk. Bekendtgørelse om beskæftigelseskrav for lønmodtagere og dagpengeperiode. Udg. af Arbejdsmarkedsstyrelsen. 2012. URL: https://www.retsinformation. dk/Forms/R0710.aspx?id=142517 (sidst set 23.04.2015). [25] Retsinformation.dk. Lov om ændring af lov om seniorydelse (Fleksjob m.v.) 1997. URL: https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=86333 (sidst set 23.04.2015).

Danmarks Statistiks Manualer

[9] DST. Danmarks Statistiks forskellige ledighedsbegreber. Udg. af Arbejdsmarked Danmarks Statistik. 2014. url: http://www.dst.dk/ext/arbe/ledighedsbegreber&ei=ecI4VYW3MNbxaP73gIgK&usg=AFQjCNHMF1LG360-XW2n1t71uDrRnsY5Tw&sig2=pRFE35-9uq55HOMxuWlg4w&bvm=bv.91427555, d.d2s (sidst set 23.04.2015).